

پیرچہ: پنجابی
نار: محمد رفیع الحسن

بیچ: OB-84

40134 - LMS

دو جا حقہ

سوال نمبر 3

شاہ حسین دیاں کافیاں دا فکری تے
فنی ویروا کرو۔

جواب:

1- شاہ حسین دا تعارف:-

شاہ حسین المعروف مادھو لال حسین
پنجابی زبان دے دوئے لڑے شاہ حسین
تے پنجاں زبان وچ کافی دے بانی وی ہن
شاہ حسین 1538 نوں لاہور وچ پیدا ہوئے
تے قارئین، معروف دی تعلیم حاصل کیتی۔ مشہور دی
نظر مگروں شاہ حسین آجے محضوی رنگ درو
تے ساری زندگی رچا حولا باکنا۔ شاہ حسین
نوں اک برہمن منڈے مادھو لال ناں پیا رہو گی

جسیرا شاہ حسین توں اثرے کے استعلاں نیوئیں
 تے اویناں در میں توں بعد اویناں در دیوار
 داگدی نشین بن گیا، عینیاں گزین توں بعد
 دی شاہ حسین آج دی آب و ہوا موی برب
 تے شاعری پاروں یاد منہ جانے پس تے بنیاں
 ادب و فوج اپنے اچھے ڈھنگ پی اچھا مقام رکھدے
 پس

اویناں پی پس آب اپنا تھارے ایساں
 ونکیاں فوج کتے

ے انی حسینو جلاپا
 نا اوں مول نالایا
 نا اوں تنگیاں ناپرنایا
 نا اوں گندھڑاں سبایا
 نا گھرباری نامسافر
 نا اوں مومن نا اوں کافر
 جو آبا سو آبا

ب شاہ حسین دمی شاعری دا فکری جائزہ:

شاہ حسین دی شاعری فوج بندے توں
 کلاسیقی شاعری دا آب بھواں رنگ نظر آندا ایہ
 جیسے فوج اویناں پس انسان توں الٹا
 دی لویہ عاجزی انکاری، آخرت دی فکر دیا
 دی بے شبہی دا درس دتا ایہ، اوہ وحدت
 الوجود دے منن والے سن عشق حقیقی فوج روئے
 ایسے جس جس پاروں اویناں دی شاعری فوج

تعوف دا رنگ نگر کے سامنے آندا اے۔

(i) تعوف

شاہ حسین وی شاعری
کرن دا مقصد لوکاں نوں دین ول کے آنا
سی نے اویساں نے اپنی شاعری وج تعوف دے
مسائل دین کے رب دی دے ول مراغب ہا۔
شاہ حسین نے اپنی شاعری وج حریف دی
علامت دا استعمال کر کے تعوف دا درس
دیا۔ اویساں دے بارے وج حسین شاہ
آکھدے ہن:

”شاہ حسین دے تعوف دی
عمارت ہر جے دے بنیاں تے کھلوتی
بیوی ۲۱“

شاہ حسین دی تعوف دے بارے وج ونکی
ملاحظہ کرو

”ہر جے بلے سائیں سائیں باننہ دیوے توں
کیتے کھسے فقیر مٹانا میں ناہیں سب توں

(ii) وحدت الوجود

صوفی بزرگ وحدت الوجود
دے راجا بک بیوندے ہن ۲ شاہ حسین وی
اس ”نظام“ دے منن والے سنا سن وحدت
الوجود دا درس سلی واری ابن العربی نے
دنا سی پسدا مطلب اللہ کہ ۴ لہر حسین انا تعالیٰ
دی ذات توں نکلی ۱۱ ۲۱ ۲۲ دوسری ”اب میں
نور دے شکارے ہن“ شاہ حسین نے وی اپنی
شاعری وج ٹھاؤں ٹھاؤں وحدت الوجود دے لہر جاری

کھانے آکھدے ہیں۔

ہ اندرتوں باہر توں
روم روم دے قوج توں
توں میں تانا، توں میں بانا
سبھ تیرا میرا توں
کینے حسین فقیر غمانا، میں ناہیں سبھ توں

(iii) عشقِ حقیقی

شاہ حسین رب تعالیٰ دی ذک
دے دے عاشق سن ۱۶۰۲ء السنہ عشق وچ دوب
کے محرومی رنگ اختیار کر لیا، عشق دی راہ
وچ اوکھاں دا ذکر دے دے یوں اوس توں
دھانے تے سوئی دے دے نال تشبہ دے آئے کہ
جیسوں دھاگا سوئی دے دے وچ اوکھا وڑا ایہ
اوس طع آب حقیقی عاشق وی دھاگا بن کے
سوئی دے دے دی منزل تے ایڑی دی کوشش کرا
۱۶۰۲

آکھدے ہیں۔

ہ عاشق بیووں ناں عشق کماویں
راہ عشق دا سوئی دانکہ، عاشق بیووں ناں باویں

(iv) پیر و پھوڑا تے مرشد:

شاہ حسین دے اندر عشقِ حقیقی دا بانیہ
عجا بیویا سی تے اوہ لہ و لہ لے وارم کے حسین
تے "رینڈر" سہج، امنی اسے کھٹک نون اوٹاں
نے ہر ویں اندام وچ عشق پھیلے آئے، جینڈا آئے
مرشد دی بار، پیر و پھوڑا دا دریاں کرا

۷۱ . ونگی ویاکو

۷۱ . ونگی ویاکو
۷۱ . ونگی ویاکو

۷۱ . ونگی ویاکو

شاہ حسین نے اپنی شاعری باہوں لوکاں نوں آخرت
دی فکر کرن داوی داس رٹا اوساں نوں
دنیا لکھی دے پسندے، آخرت سوارے شجر دی
طرح لکھی سی تے جدوں اک لکھی سوارے
کھول ٹردی ایہ تے اوپے نال داچ وی ٹوہا جاندا
ایہ شاہ حسین نے داچ نوں انسان دے اعمال نال
جوڑیا ایہ جیسے اوسوں آخرت وج کم آوے گا۔

آپجھدے شیں

۷۱ . ونگی ویاکو
۷۱ . ونگی ویاکو

۷۱ . ونگی ویاکو
۷۱ . ونگی ویاکو

۷۱ . ونگی ویاکو
۷۱ . ونگی ویاکو

۷۱ . ونگی ویاکو
۷۱ . ونگی ویاکو

۷۱ . ونگی ویاکو
۷۱ . ونگی ویاکو

اے جسیدِ وحی شاعر اک مکمل مضمون بظاہر بیان
کر داتا۔ سارے کول شاہ حسین دیا 163 کا قلم
موجود رہیں ابہ آکھنا غلط نہ ہوئے گا کہ شاہ حسین
نے کافی دی تیار رکھی، شاہ حسین نے کافی دی
تیار کر لی تھی تو خواجہ فرید نے اسے تو
اک پھر پور صنف بنا دیا۔

شاہ حسین کے علامت نگاری:

شاہ حسین دی شاعر وحی علامت نگاری
دا ایسی ہی استعمال کرتا ہے اوہان دی شاعری
نوں سمجھن لی اوہان دی علامت نگاری دی
جائگہ نیو نا رہی غور سے اوہان نے دے دے ماں
ہیں سوارا گھر گھر گھر گھر گھر گھر گھر
پورے چسپاں نوں رہتی علامت ناں پورے

علامت	مطلب
پیدا	دفا
سوارا	آزاد
ماں	شرعیہ
گھر	اعمال

ونکی ویکھو:

ماں نی مینو کھیریاں دی گل نا آکو

ت مکی گل:

مکی گل ابہ ہی شاہ حسین
سہ پنجابی دے دے 292 پر دے شاعر شمس جیسان نے
ناہف شجائی زبان دی خدمت کیتی اس کے
پورے لوکاں نوں دے دی یاد دے آکھن دی فکر داس دے